

fijnheid in pacht, ja het zou mij geenszins verwonderen als de auteur aanspraak voor haar maakte op adeldom van karakter. Bijna niemand in haar omgeving die niet „dom” en vooral „bot” is. Bot is haar geliefkoosde kwalificatie. Haar man is dom en bot, haar intieme vrienden maken botte opmerkingen. Dat zij zelf intusschen in haar absolute zelfvervuldheid nooit in staat blijkt in het dieper zielsleven van wien dan ook (buiten dat „zelf”) door te dringen, schijnt haar ten eenenmale te ontgaan. Hierbij zou men toch ook wel van „bot” kunnen spreken. Aan welke zijde in vele gevallen de domheid blijkt te zijn, kunnen wij blauw-blauw laten; het woord dom heeft zooveel verschillende beteekenissen; dom en dwaas zijn wij in zekeren zin allen. Eigenaardig is, dat, terwijl de schrijfster het er op toe legt ons voor Ina's geheele omgeving (de geestige Charley en haar man misschien uitgezonderd) een soort minachting in te boezemen, juist haar hartstochtelijke toon ons voor haastige gevolgtrekkingen behoedt. Wij hoeven het boek niet eens dicht te slaan, om de gedachte te voelen opkomen, dat wij die verschillende geschiedenissen nu ook wel eens van den anderen kant zouden willen hooren, die menschen zien in een ander licht.

Men zal zich wellicht afvragen, hoe de hinder, die ik bekende, van begin tot einde, bij het lezen van dezen roman ondervonden te hebben, te rijmen valt met het medelijden waarvan ik, in den aanvang van dit stukje, gewaagde. Ook dit is zeer zeker iets „subjectiefs”, maar velen zullen het toch kunnen begrijpen wanneer ik het uitleg met een vergelijking, die ik mede reeds gebruikte bij de bespreking van Heleen. „Wie Heleen leest krijgt soortgelijke indrukken, als wie, naast het ziekbed van een zenuwlijderes gezeten, haar soms verbazend interessante, maar eentonige en zich herhalende klachten te hooren krijgt”, zoo schreef ik (in Sept. 1913). Dit geldt stellig in verhoogde mate voor Een Coquette Vrouw. Nu

zijn er zonder twijfel edelaardige, geduldige en vooral getrainde menschen, die langen tijd achtereen met lastige, zeurige of humeurige zenuwlijders om kunnen gaan. Mij is dat onmogelijk. Zij hinderen mij en ik ontvlucht hen. Toch voel ik zeer veel medelijden met hun droevig bestaan en zou hen o zoo gaarne helpen. Ook verlengt en verscherpt de spijt over mijn gebrek aan geduld dikwijls nog den hinder dien ik van omgang met zenuwpatiënten ondervind. Maar het is nu eenmaal zoo, het lukt mij maar zeer zelden mijn ongeduld en onwil te overwinnen.

Met een zenuwlijderes nu is deze „coquette vrouw” zeer wel te vergelijken, al wordt ook zulk lijden bij haar door niemand van haar omgeving geconstateerd. Zij is onrustig en wantrouwig (vgl. b.v. I 172, waar deze zelfde woorden genoemd staan), uiterst lichtgeraakt en kijverig, ondanks al haar betuigingen van het tegendeel ijdel en zelfingenomen tot in het waanzinnige, maar vooral: zij voelt zich voortdurend miskend en beklagt zich bij iedereen. Het is waarlijk geen wonder, dat deze „coquette” het met geen harer (nogal niet erg beklagenswaardige) slachtoffers lang uithoudt, dat ieder van hen zich na korten tijd „doorgezaagd” voelt en haar in de steek laat! Het „oef” achter de schermen krijgen wij niet te hooren.

En toch... tóch lijdt deze vrouw onmiskenbaar onder haar zwakheden, toch bezit zij zonder twijfel veel goeds en fijns, toch wil zij eigenlijk nooit het „slechte”, toch heeft zij ontegenzeggelijk aanspraak op ons innig medelijden. Maar wat drommel, wij moesten immers niets te maken hebben met goed of slecht; waarom, och waarom toch heeft de begaafde schrijfster Carry van Bruggen weer zelfs niet getracht, een verhaal of een drama voor ons te maken — een drama zou haar wellicht nog beter afgaan dan een roman — waarin zij haar coquette vrouw eenvoudig neerzette, zooals zooals zij dan was, zooals zij reilde en zeilde, sprekende, handelende, hevig levende!